

Список використаних джерел

1. Baker, C. E. Pakstis et al. Synthesis and antibacterial properties of silver nanoparticles [Text] / C. E. Baker, A. L. Pradhan // J. of Nanoscience and Nanotechnology. – 2005. – Vol. 2. – No 2. – P. 244-247.
2. Balym, Y. P. Distribution subclinical (latent) mastitis in cows and its impact on the sanitary quality of milk [Text] / Y. P. Balym, V. B. Novikov // Veterinary Medicine: Int. temat. Science. Coll. – 2000. – № 78. – P. 17-22.
3. Basella, R. P. Staphylococcus aureus capsule and slime as virulence factor in ruminant mastitis [Text] / R. P. Basella // Arevian Veter Microbiol. – 1994. – Vol. 39. – № 3/4. – P. 195-204.
4. Brulyn, A. P. Program on struggle with venerable and Improvement of milk quality [Text] / A. P. Brulyn, A. B. Boyko // Veterinary Medicine. – 2006. – № 5. – P. 9-12.
5. Devriese, A. Z. A simple identification scheme for coagulase negative Staph. from bovine mastitis [Text] / A. Z. Devriese // Res in veter. Sc. – 1994. – V. 57. – № 2. – P. 240-244.
6. Golovko, A. M. Diagnosis and treatment of cows suffering from subclinical mastitis [Text] / A. M. Golovko, V. B. Vechmotov, S. O. Huzhvynska // Problems zooinzhneriyi and wet. Medicine. – 2001. – № 8. – P. 237-239.
7. Притыкин, Н. В. Субклинический мастит у коров в сухостойный период, его профилактика и терапия с использованием фурадина [Текст] : автореф. дис. ... канд. вет. наук : 16.00.07 «Ветеринарное акушерство». Воронеж, 2003. – 23 с.

Степанов Олександр

к.вет.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ПОРІВНЯННЯ РІЗНИХ СПОСОБІВ ВИКОНАННЯ ОВАРІОГІСТЕРЕКТОМІЇ У КІШОК

У зв'язку з високою відтворювальною здатністю кішок кількість цих тварин постійно зростає. Як наслідок, виникають проблеми їх співіснування з людьми а також з іншими видами тварин і птахів. Неконтрольоване розмноження кішок загрожує поширенню небезпечних зооантропонозів [1]. Крім того, наявність безпритульних тварин погіршує моральний клімат суспільства, одним із головних пріоритетів якого є турбота про «братів наших менших».

Ефективним способом контролю популяції кішок є хірургічна кастрація. До неї вдаються також з лікувальною метою при багатьох показаннях [2]. На сьогодні цю операцію можна виконати шляхом оваріоектомії або оваріогістеректомії [3]. У багатьох випадках віддають перевагу одночасному видаленню яєчників і матки тварини. В якості оперативного доступу при цьому використовують вентральну або бокову черевну стінку [4].

Метою проведених досліджень було дати порівняльну оцінку двом способам виконання оваріогістеректомії у кішок: через білу лінію живота та праву бокову черевну стінку.

Дослідження проводились в клініці факультету ветеринарної медицини ПДАТУ. Яєчники видаляли у здорових статевозрілих кішок. Всього було виконано по десять кастрацій через розріз по білій лінії живота та в ділянці правої бокової черевної стінки.

Застосовували загальне знеболювання. Тварину фіксували на операційному столі, при проведенні медіанної лапаротомії – в спинному положенні, а при виконанні операції через бокову черевну стінку – на лівому боці, з відведеними назад тазовими кінцівками.

При проведенні оваріогістеректомії у кішок із застосуванням медіанної лапаротомії в позадупкувній ділянці операцію проводили звичайним способом [5].

Виконуючи операцію через праву бокову черевну стінку розріз вели в її верхній третині на межі між пахвинною і здухвинною ділянками вздовж лінії від переднього краю маклока до четвертого соска відповідної сторони молочної залози [6]. Ножицями вирізали шматок підшкірного жиру. За допомогою гемостатичного пінцета тупим способом роз'єднували черевні м'язи та очеревину. В рану вводили палець або рановий гачок шириною 0,5 см з заокругленими кінцями. Захоплювали ріг матки і підтягували його та яєчник назовні. Видаляли обидва яєчники і частину тіла матки.

При використанні бокового доступу, для закриття рани черевної стінки накладали по два стібки вузлового шва на внутрішній та зовнішній косий черевний м'яз, а також кілька вузлових стібків на шкіру.

Результати досліджень. Середня довжина розрізу шкіри при оперуванні через бокову черевну стінку складала $3,18 \pm 0,16$ см а медіанного – $4,12 \pm 0,22$ см.

При застосуванні медіанного доступу операції були виконані успішно і тривали в середньому $28,1 \pm 3,5$ хв. Проте, ми спостерігали деякі труднощі: виявлення яєчників у кішок, які ще не родили вимагало додаткового часу.

В післяопераційному періоді у всіх прооперованих через розріз по білій лінії живота кішок рани загоювалися без ускладнень. Міцний шов утворювався за $7,2 \pm 0,7$ діб. Загальний стан тварин впродовж перших п'яти діб після операції характеризувався пригніченням, вони, як правило, весь час лежали. А в перші дві – три доби майже нічого не їли.

При застосуванні оваріогістеректомії з доступом через праву черевну стінку операції тривали в середньому $25,2 \pm 2,8$ хв. Характерною особливістю їх було досить легке виконання лапаротомії, оперативного прийому і закриття рани черевної стінки.

Починаючи з другої доби після кастрації тварини приймали їжу, а через три доби їх стан майже не відрізнявся від доопераційного. У всіх прооперованих рани загоювалися без ускладнень, за $6,3 \pm 1,8$ діб.

Таким чином, як показали проведені дослідження, при порівнянні двох способів виконання оваріогістеректомії у кішок вірогідної різниці за тривалістю операції а також періоду загоєння рани не виявлено. Разом з тим, відмічено, що кожен з них має певні особливості.

Згідно отриманих даних, відносно важче виконувати лапаротомію та зашивати рану черевної стінки при оваріогістеректомії з доступом через білу лінію живота.

Також встановлено, що при меншому розмірі рани ($p < 0,05$) оперативний доступ у верхній третині правої бокової черевної стінки на межі між здухвиною і пахвиною забезпечує кращі можливості для видалення яєчників і матки, ніж медіанний.

Висновки. 1. При порівнянні двох способів виконання оваріогістеректомії у кішок через вентральну і бокову черевну стінку не виявлено вірогідної різниці за тривалістю операції та періоду загоєння рани.

2. При оваріогістеректомії у кішок оперативний доступ у верхній третині правої бокової черевної стінки з розрізом у напрямку від переднього краю маклока до

четвертого соска відповідної сторони молочної залози забезпечує кращі можливості для виконання оперативного прийому, ніж медіанний.

3. При овариогістеректомії у кішок оперативний доступ через верхню третину правої бокової черевної стінки з розрізом у напрямку від переднього краю маклока до четвертого соска відповідної сторони молочної залози може бути рекомендований в якості альтернативи доступу через білу лінію живота.

Список використаних джерел

1. Rabinowitz, P. M. Pet-Related Infections [Text] / P. M. Rabinowitz, Z. Gordon, L. Odofin // Am. Fam. Physician. – 2007. – Vol. 76. – N. 9. – P. 1314-1322.
2. Noakes, D. E. Endogenous and exogenous control of ovarian cyclicity [Text] / D. E. Noakes, T. J. Parkinson, G.C.W. England // Veterinary reproduction and obstetrics. – Philadelphia: Saunders, 2009. – P. 6-9.
3. Bedoor, M. Ovariectomy versus Ovariohysterectomy for Elective Sterilization of Female Cats [Text] / M. Bedoor Omeran, E. Ramadan Abdel-Wahed, H. Mahmoud El-Kammar, Abu-Ahmed Howiada // Alexandria Journal of Veterinary Sciences. – 2014. – 43. – P. 73-81.
4. Schebitz, H. Ovar und Uterus [Text] / H. Schebitz, W. Brass // Operationen an Hund und Katze. – Berlin, Germany: Parey, 2007. – P. 273-274.
5. Власенко, В. М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія [Текст] / В. М. Власенко, Л. А. Тихонюк, М. В. Рубленко. – Біла Церква, 2006. – 544 с.
6. Степанов, О. Д. Визначення оперативного доступу при кастрації кішок через боковий розріз [Текст] / О. Д. Степанов // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С.З. Гжицького. – Львів. : ФОП Корпан Б.І., 2015. – Т. 17. – № 1 (61). – Ч. – 1. – С. 185-190.

Степанова Наталія

асистент

Одеський державний аграрний університет

м. Одеса

Богач Микола

д.вет.н., професор

Одеська дослідна станція ННЦ «Інститут експериментальної
та клінічної ветеринарної медицини»

м. Одеса

Мезінов Олександр

завідувач лабораторії

Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф. Е. Фальц-Фейна

Херсонська обл.

СИЗИЙ ГОЛУБ *COLUMBA LIVIA* ЯК БІОТИЧНИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ У ПОШИРЕННІ ЦЕСТОД

Встановлення джерел та факторів поширення збудників паразитарних хвороб у птиці має біоекологічне і науково-практичне значення при організації профілактичних заходів [1]. Особливу цікавість викликають так звані «перехресні» інвазії, які завершують кругообіг від перелітних і синантропних птахів до зоопаркових, свійських і навпаки. Такий кругообіг збудників хвороб викликає